สารบาญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบาญ	ซ
สารบาญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
กรอบแนวคิด	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
คุณสมบัติของระบบนิเวศเกษตร	7
แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรยั่งยืน	8
แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความยั่งยืนของระบบเกษตร	12
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการผลิต	15
ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย	16
ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรที่ใช้ศึกษา	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	27

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบาญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการศึกษา 29

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย 29

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการเกษตร กิจกรรมด้านการเกษตร และกิจกรรมชุมชน ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย 41

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความยั่งยืนและความสามารถในการผลิตของเกษตรกร 71

ส่วนที่ 4 สภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการทำการเกษตร ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย 76

บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 79

สรุปผลการวิจัย 79

อภิปรายผล 84

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 93

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 94

บรรณานุกรม 95

ภาคผนวก 99

ประวัติผู้เขียน 109

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบาญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงลักษณะประชากรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย	17
2	แสดงการสุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ศึกษา	26
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชนเผ่า	29
4	จำนวนและร้อยละของการตั้งบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง	30
5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ	31
6	จำนวนและร้อยละอายุของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	31
7	จำนวนและร้อยละแบ่งตามระดับการศึกษาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	32
8	จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาสูงสุดในครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	32
9	จำนวนและร้อยละความรู้ความสามารถด้านการฟังของเกษตรกร	33
10	จำนวนและร้อยละความรู้ความสามารถด้านการพูดของเกษตรกร	33
11	จำนวนและร้อยละความรู้ความสามารถด้านการอ่านของเกษตรกร	34
12	จำนวนและร้อยละความรู้ความสามารถด้านการเขียนของเกษตรกร	34
13	แสดงทักษะความรู้ความสามารถทางภาษาไทยโดยรวมของเกษตรกร	35
14	จำนวนและร้อยละของสถานภาพสมรสของเกษตรกร	35
15	จำนวนและร้อยละการนับถือศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง	36
16	จำนวนและร้อยละการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มตัวอย่าง	36
17	จำนวนและร้อยละตำแหน่งทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	37
18	จำนวนและร้อยละการถือบัตรแสดงตน	37
19	จำนวนและร้อยละของรายได้นอกภาคการเกษตร	38
20	จำนวนและร้อยละอาชีพนอกภาคการเกษตร	39
21	จำนวนและร้อยละแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร	39
22	จำนวนและร้อยละของการกู้ยืมของเกษตรกรแบ่งตามแหล่งเงินกู้	40

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบาญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	จำนวนพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	41
24	ขนาดของพื้นที่การเกษตร	42
25	ระยะทางระหว่างบ้านถึงพื้นที่การเกษตร	43
26	การถือครองที่ดินของเกษตรกร	43
27	ความลาดชันของพื้นที่การเกษตร	44
28	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกร	44
29	จำนวนและร้อยละความพอเพียงของปริมาณน้ำเพื่อการเกษตร	45
30	จำนวนและร้อยละการได้มาซึ่งพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	45
31	จำนวนและร้อยละเครื่องมือ เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรง ตลอดจนอุปกรณ์ทางด้านการเกษตร	46
32	จำนวนและร้อยละการปล่อยว่างของพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	49
33	จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกพืชของกลุ่มตัวอย่าง	49
34	จำนวนและร้อยละของการปลูกพืชในพื้นที่การเกษตร	51
35	สัดส่วนการบริโภคและการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร	52
36	ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตในแต่ละพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	53
37	จำนวนและร้อยละการให้น้ำพืชที่ปลูกในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	53
38	จำนวนและร้อยละความถี่ในการให้น้ำในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	54
39	จำนวนและร้อยละการใส่ปุ๋ยในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	54
40	จำนวนและร้อยละความถี่ในการใส่ปุ๋ยในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	55
41	จำนวนและร้อยละช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ยในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	55
42	จำนวนและร้อยละวิธีการใส่ปุ๋ยในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	56
43	จำนวนและร้อยละการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	56
44	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร	57

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบาญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
45	จำนวนและร้อยละช่วงเวลาในการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร	57
46	จำนวนและร้อยละวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ในพื้นที่การเกษตร	58
47	จำนวนและร้อยละวิธีการป้องกันกำจัดวัชพืชในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	58
48	จำนวนและร้อยละความถี่ในการป้องกันกำจัดวัชพืชของเกษตรกร	59
49	จำนวนและร้อยละของช่วงเวลาในการใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืช ในพื้นที่การเกษตร	59
50	จำนวนและร้อยละของวิธีการกำจัดวัชพืช ในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	60
51	จำนวนและร้อยละการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร	60
52	จำนวนและร้อยละสถานที่เก็บรักษาผลผลิตของเกษตรกร	61
53	จำนวนและร้อยละโรคและแมลงที่พบในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	61
54	จำนวนและร้อยละสถานที่เก็บวัตถุมีพิษทางการเกษตรของเกษตรกร	62
55	จำนวนและร้อยละการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี และวัตถุมีพิษทางการเกษตร	62
56	จำนวนและร้อยละการจดบันทึกข้อมูลด้านการเกษตร	63
57	จำนวนและร้อยละการทำบัญชีค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร	63
58	สภาพความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร	64
59	การอนุรักษ์ดินและการแก้ไขปัญหาสภาพความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่การเกษตร	65
60	สภาพความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรป่าไม้	65
61	สภาพความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรดิน	66
62	สภาพความยั่งยืนทางด้านทรัพยากรน้ำ	66
63	การใช้ประโยชน์ด้านผลผลิตจากป่า	67
64	การใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร	68
65	การใช้ทรัพยากรจากป่าวนอุทยาน	68

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบาญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
66	การใช้ประโยชน์จากน้ำและสินแร่	69
67	การสร้างภูมิคุ้มกัน	69
68	สภาพความยั่งยืนทางด้านสังคมของเกษตรกร	70
69	การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านสังคมของเกษตรกร	70
70	สถานการณ์ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไปซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำหรือต่อเนื่อง สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้า หรือ ภาวะกดดัน (Stress)	72
71	สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงกะทันหันและรุนแรงจนไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้า หรือ ภาวะก่อกวน (Perturbation)	74
72	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยของพืชแต่ละชนิดในช่วงระยะเวลา 3 ปี	75

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved